

SAIMAANNORPAN SUOJELUTYÖRYHMÄ 2012

SUOJELUTYÖRYHMÄN KOKOUS

Aika 9.2.2022, klo 12.00–14.10

Paikka Teams-kokous etäyhteydellä

Läsnä Miina Auttila, Metsähallitus Järvi-Suomen luontopalvelut
Markku Auvinen, Haukiveden kalatalousalue
Kimmo Haapanen, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Teemu Hentinen, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Timo Hottinen, Heinäveden kunta
Timo Hämäläinen, Puumalan kunta
Harry Härkönen, Etelä-Savon kalatalouskeskus ry, Virtasalmi – Joroinen kalatalousalue
Rauno Jaatinen, Mikkeli - Luonteri kalatalousalue
Simo Jokinen, Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Aarno Karels, Eteläisen-Saimaan kalatalousalue
Mikko Kiljunen, Raija ja Ossi Tuuliaisen säätiö
Eija Kirjavainen, Maa- ja metsätalousministeriö
Ossi Kokki, Saimaan Norppaklubi ry.
Jouni Koskela, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Juha Kosonen, Oriveden kalatalousalue
Mervi Kunnasranta, Itä-Suomen yliopisto
Tuula Kurikka, Nestorisäätiö
Taina Lahtela, Lappeenrannan kaupunki
Antti Laine, Puumalan kalatalousalue
Marika Limatius, Joroisten kunta, Varkauden kaupunki
Ulla-Maija Liukko, Suomen ympäristökeskus
Lauri Liukkonen, Metsähallitus, Järvi-Suomen luontopalvelut
Jari Luukkonen, WWF Suomi
Henna Majuri, Suomen Ammattikalastajaliitto ry.
Tomi Menna, Eteläisen-Saimaan kalatalousalue
Tapio Mikkonen, Savonlinnan kaupunki
Jari Mutanen, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (pj.)
Pentti Mäkinen, Etelä-Savon maakuntaliitto
Marja Niemi, Itä-Suomen yliopisto
Visa Niittyniemi, Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Jukka Nykänen, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Jouni Penttinen, Metsähallitus Järvi-Suomen luontopalvelut
Pertti Perttola, Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Sanna Poutamo, Etelä-Savon maakuntaliitto
Jorma Pöllänen, Heinävedenreitin kalatalousalue
Kaisa Ralli, Sulkavan kunta
Ari Rautio, Juvan kunta
Leo Sallinen, Puruveden kalatalousalue

Satu Sikanen, Etelä-karjalan liitto
Leila Suvantola, Ympäristöministeriö
Janne Tarkiainen, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry.
Kaarina Tiainen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry.
Sauli Tiainen, Pihlajaveden kalatalousalue
Tarja Timonen, Kiteen kaupunki
Arto Ustinov, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (siht.)
Matti Viialainen, Puumalan kalatalousalue

Kokouksen avaaminen

Jari Mutanen avasi kokouksen. Koska kokouksessa oli tarkoitus hyväksyä lopullinen ehdotus päivitetystä Saimaannorpan suojelun strategiasta ja toimenpidesuunnitelmasta, oli kokoukseen kutsuttu koko Suojelutyöryhmä eli sekä Seurantaryhmän että Asiantuntijaryhmän jäsenet.

Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin edellisen seurantaryhmän kokouksen (14.10.2021) muistio.

Saimaan vesitilanne ja ennuste pesimäkaudelle 2022

Visa Niittyniemi kertoi aluksi Suomalais-venäläisessä rajavesistökomissiossa sovitusta käytännöstä ennakkoinnin ja tiedonvaihdon lisäämiseksi juoksutustilanteissa. Saimaa jäätynä joulukuun alussa, ja jään paksuus oli helmikuun alussa 40 cm:n paikkeilla. Saimaan vedenpinta oli lähellä pitkän ajan keskiarvoa eikä tule ennusteiden mukaan juurikaan laskemaan ennen maaliskuun 20:tä päivää. Saimaannorpan pesinnän onnistumisen kannalta on tärkeää, että Saimaan vedenpinnan muutokset ovat Saimaan jäätyneen maaliskuun 20 päivän välisenä aikana alle 20 cm. Visan esitys liitteenä.

Saimaannorpan pesintäolosuhteet 2022

Miina Auttila totesi, että Saimaan alueen lumitilanne ja sääolosuhteet ovat olleet suotuisia saimaannorpan pesinnän kannalta. Pesistä on tullut kestävämpiä muutaman suojakelin ansiosta. Apukinoksia tehtiin kuitenkin tammikuun aikana jonkin verran. Hän kertoi myös muuttuneesta toimintatavasta apukinosten kolaamisen osalta. Miinan esitys liitteenä.

Saimaannorpan kanta-arvion tekeminen on viivästynyt, mutta se koitetaan saada valmiiksi mahdollisimman pian.

Miina kertoi myös, että saimaannorppien pesätietoja on luovutettu jo usean vuoden ajan kuntien rakennustarkastajille. Jatkossa pesätiedot saa ladattua Luonnontieteellisen keskusmuseon (LUOMUS) ylläpitämän lajipiste.fi -portaalin kautta, mutta edellyttää aineiston käyttämistä koskevan sopimuksen tekemistä Metsähallituksen kanssa.

Suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma

Keskusteltiin Asiantuntijaryhmän laatimasta päivitetystä Suojelun strategiasta ja toimenpidesuunnitelmasta, joka hyväksyttiin muutamin täsmennyksin:

- Strategian tavoitemittareita edeltävää perustelutekstiin lisättiin toteamus, että Suojelutyöryhmä on ottanut huomioon sosioekonomiset näkökohdat suojelun paikallisen hyväksyttävyyden saavuttamiseksi.
- Selkeytetään toimenpidesuunnitelman Ihmistoimintaa koskevassa osassa olevaa maailmanperintöhanketta koskevaa tekstiä (Otetaan saimaannorppa huomioon Saimaan norppasaaristot -maailmanperintöhankkeen (UNESCO) valmistelussa).
- Lisätään Ihmistoimintaa koskeviin toimenpiteisiin norppien kuvaamisen ohjeistamista koskeva toimenpide.

Sovittiin, että työryhmän sihteeri Arto Ustinov tekee kyseiset muutokset, jotka puheenjohtaja Jari Mutanen hyväksyy. Päivitetty suunnitelma lähetetään työryhmän jäsenille.

Strategian ja toimenpidesuunnitelman luovuttaminen ympäristöministerille

Suojelutyöryhmässä todettiin, että paras vaihtoehto olisi suunnitelman luovuttaminen ympäristöministerille Savonlinnassa. Paikkaan ja ajankohtaan vaikuttavat kuitenkin ministerin aikataulut, joten suunnitelma saatetaan kuitenkin lopulta luovuttaa Helsingissä. Ympäristöministeriö valmistelee luovutustilaisuutta, johon on tarkoitus kutsua kaikki työryhmän jäsenet. Mahdolliset koronarajoitukset otetaan tietenkin huomioon. Tilaisuutta koskevasta tiedottamisesta vastaa ympäristöministeriö yhteistyössä Etelä-Savon ELY-keskuksen kanssa.

Muut asiat

Eija Kirjavainen kertoi meneillään olevasta tutkimuksesta (KASSY-hanke), joka koskee maa- ja metsätalousministeriön asettaman Saimaannorppaa ja kalastusta käsittelevän työryhmän sekä ympäristöministeriön asettaman Saimaannorppa suojelutyöryhmän sisäisiä ja keskinäisiä työskentelytapoja. Tutkimusta tekee Itä-Suomen yliopisto, joka julkistaa ensimmäisiä tuloksiaan huhtikuussa 2022

Jari Luukkonen totesi, että WWF julistaa perinteisen saimaannorppa pesärauhan 10.2. Julistajina toimii kaksi apukinosten kolaamiseen osallistunutta henkilöä.

Jukka Nykänen kertoi, että Pohjois-Karjalan maakuntaliitto aikoo päivittää vaihemaakuntakaavaa siten, että kaavaan lisätään vuoden 2022 alusta maakuntaan liitetyssä Heinäveden kunnassa sijaitsevat tärkeät norppa-alueet.

Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään keskiviikkona 21.9.2022 joko Savonlinnassa tai etäyhteydellä Teamsilla.

Muistion laati Arto Ustinov

- Liitteet** Saimaan vesitilanne ja ennuste pesimäkaudelle 2022
Saimaannorpan pesintäolosuhteet 2022
- Tiedoksi** Eero Korhonen, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Tarja Haaranen, ympäristöministeriö, Luontoympäristösasto

METSÄHALLITUS

Saimaannorpan
pesimäolosuhteet
2022 (9.2.2022)

Photo: Metsähallitus/Miina Auttila

Apukinokset: toimintatapamuutos

Vanha vuosina 2014-2020 käytössä ollut toimintatapa:

- Tammikuun puolivälin jälkeen arvioitiin apukinosten tekemisen tarpeellisuutta pesäpaikkojen kinostilanteen ja pitkän ajan sääennusteiden perusteella.
- Metsähallitus teki päätöksen kinosten kolaamisen tarpeellisuudesta
- Työntekijöiden ja vapaaehtoisten voimavaroja kului maastotarkastuksiin ja päätöksentekoprosessiin.
- Apukinosten tekeminen ajoittui tammikuun loppuun ja helmikuun alkupuolelle.
- Kertyneen kokemuksen perusteella voidaan todeta, ettei nykytalvina pystytä tammikuussa ennustamaan millaiset lumiolosuhteet on helmi-maaliskuussa jolloin kuutit syntyvät.

Apukinokset: toimintatapamuutos

Uusi vuonna 2022 käyttöön otettu toimintatapa

- Apukinosten tekemisen tarvetta ei enää Metsähallitusjohtoisesti arvioida ja tehdä erillistä päätöstä kinosten tekemisestä.
- Apukinoksia tehdään lähtökohtaisesti vuosittain. Kinoksia ei kuitenkaan kolata paikoille, joille jo on muodostunut luonnonkinos.
- Keskitetystä päätöksen teosta siirryttiin paikalliseen joustavaan päätöksen tekemiseen:
 - Kinosalueesta sopineet voivat tehdä suunnitelluille paikoille kinoksen, mikäli siellä ei ole luonnonkinosta.
 - Jos alueella on reilusti luonnonkinoksia, voi apukinosten tekemisen jättää kokonaan väliin.
- Muilta osin toimitaan kuten aikaisemminkin.
- Ensimmäisen vuoden kokemukset uudesta toimintatavasta ovat positiiviset. Se on mahdollistanut kinosten kasaamisen aikaisemmin ja helpottanut aikataulujen suunnittelua.

Pesimäolosuhteet 2022

- Saimaa sai jääpeitteen jo ennen vuoden vaihdetta.
- Apukinoksia päästiin tekemään tammikuun ensimmäisellä viikolla. Valtaosa kinoksista oli tehty 26.1. mennessä ja kaikki tammikuun aikana.
- Apukinoksia tehtiin erityisesti pienipiirteisille saaristoisille alueille, joille luonnon kinoksia ei ollut syntynyt ja isojen selkien äärellä olevia paikkoja ja alueita jätettiin kokonaan luonnonkinosten varaan.

Pesimäolosuhteet 2022

- Lunta on tullut etenkin tammikuun loppupuolella ja sen jälkeen paljon eri suuntiin käyneen tuulen kanssa.
 - Luonnonkinoksia on syntynyt hyvin eri puolille saaria ja luotoja.
- Jään päällä olevan lumipeitteen vuoksi selkä- ja rantajäille on noussut paikoin runsaasti vettä.
- Tällä hetkellä norpan pesimäolosuhteet näyttävät hyviltä ja jos talvi jatkuu talvisena, voidaan odottaa pesäpoikaskuolleisuuden jäävän pieneksi ja vieroituskään selviytyvän ikäluokan olevan runsas.

The logo consists of two stylized triangles pointing towards each other, one green on top and one blue on the bottom.

METSÄHALLITUS

www.metsa.fi

@metsahallitus_forststyrelsen

@metsahallitus

Saimaan vesitilanne pesimäkaudella 2022

Niittyniemi Visa

13.1.2021

Ajankohtaista juoksutusten hoitamiseen liittyen

- Suomalais-venäläisessä rajavesistökomissiossa sovittu yhteistoimintakäytännöstä, jonka tarkoituksena on lisätä ennakointia ja tiedonvaihtoa juoksutusten hoitamisessa
 - Toimitaan edelleen Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännön puitteissa
- Taustalla varautuminen ilmastonmuutoksen myötä lisääntyviin tulva- ja kuivuustilanteisiin
- Poikkeusjuoksutukset voidaan aloittaa aiempaa aikaisemmin vesistöennusteita hyödyntäen
- Poikkeusjuoksutusten jälkeen voidaan sopia juoksutusohjelmasta, jolla vedenkorkeus palautetaan (nopeutetusti) luonnonmukaiselle tasolle

Saimaan jäätyminen, talvi 2021-2022

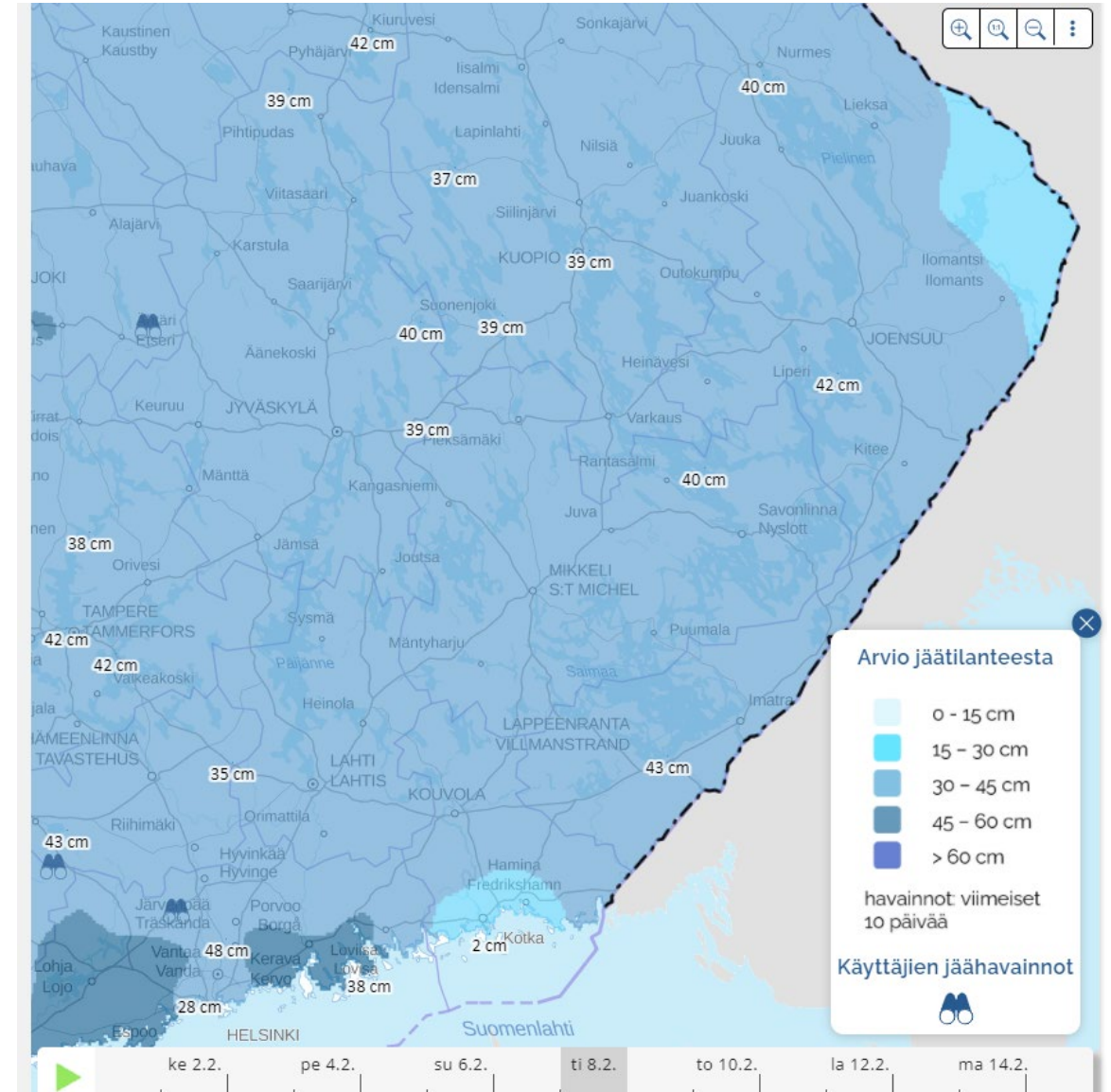
Jäätymisajankohta:

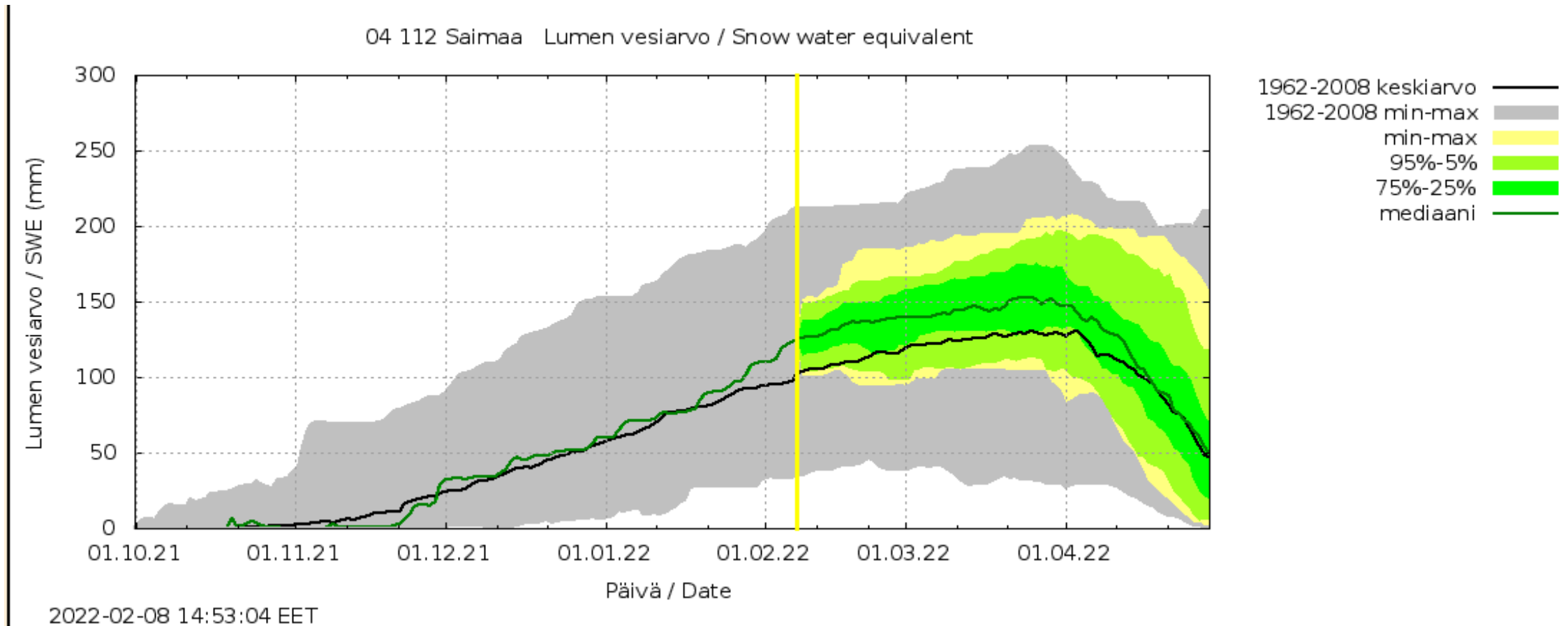
(koko näköpiiri pysyvästi jäässä)

- Saimaa/Lauritsala: 2.12.2021
- Haukivesi/Oravi: 2.12.2021

Jäätilanne 10.1.2022

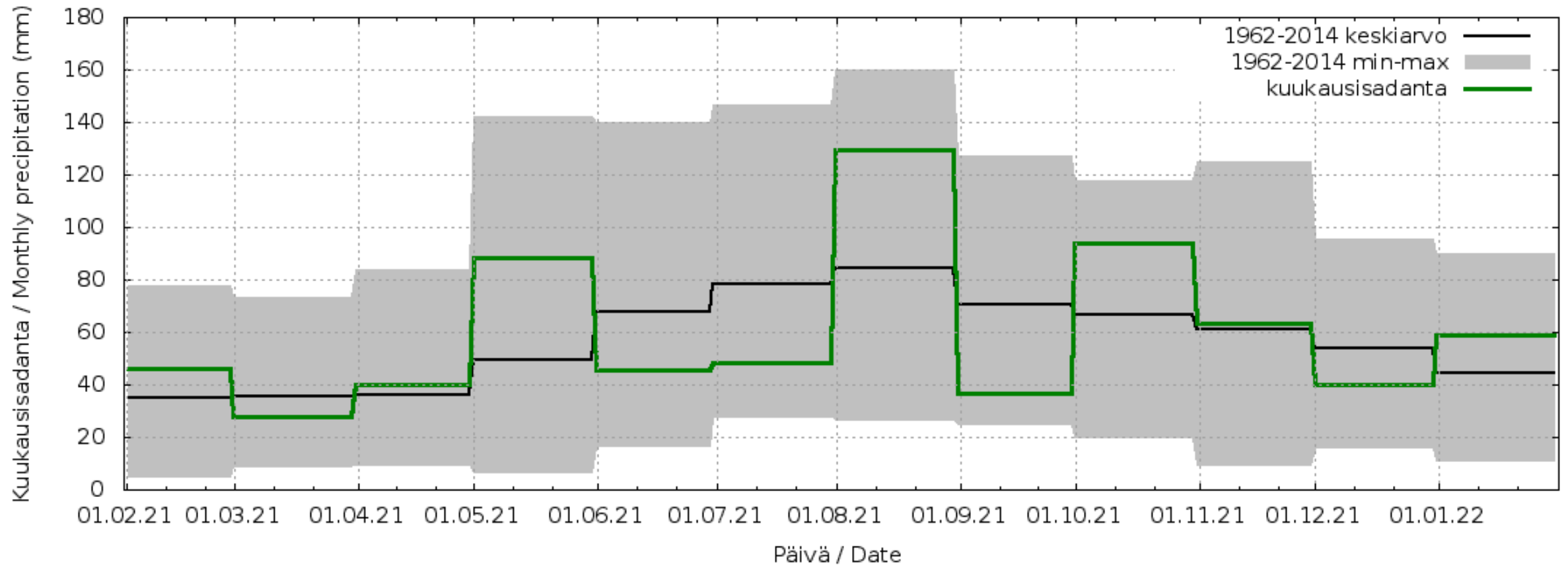
- Saimaa/Lauritsala: 33 cm (+4 cm ka:sta)
- Haukivesi/Oravi: 27 cm (+1 cm ka:sta)
- Pyhäselkä/Ruokalahti: 35 cm (+4 cm ka:sta)

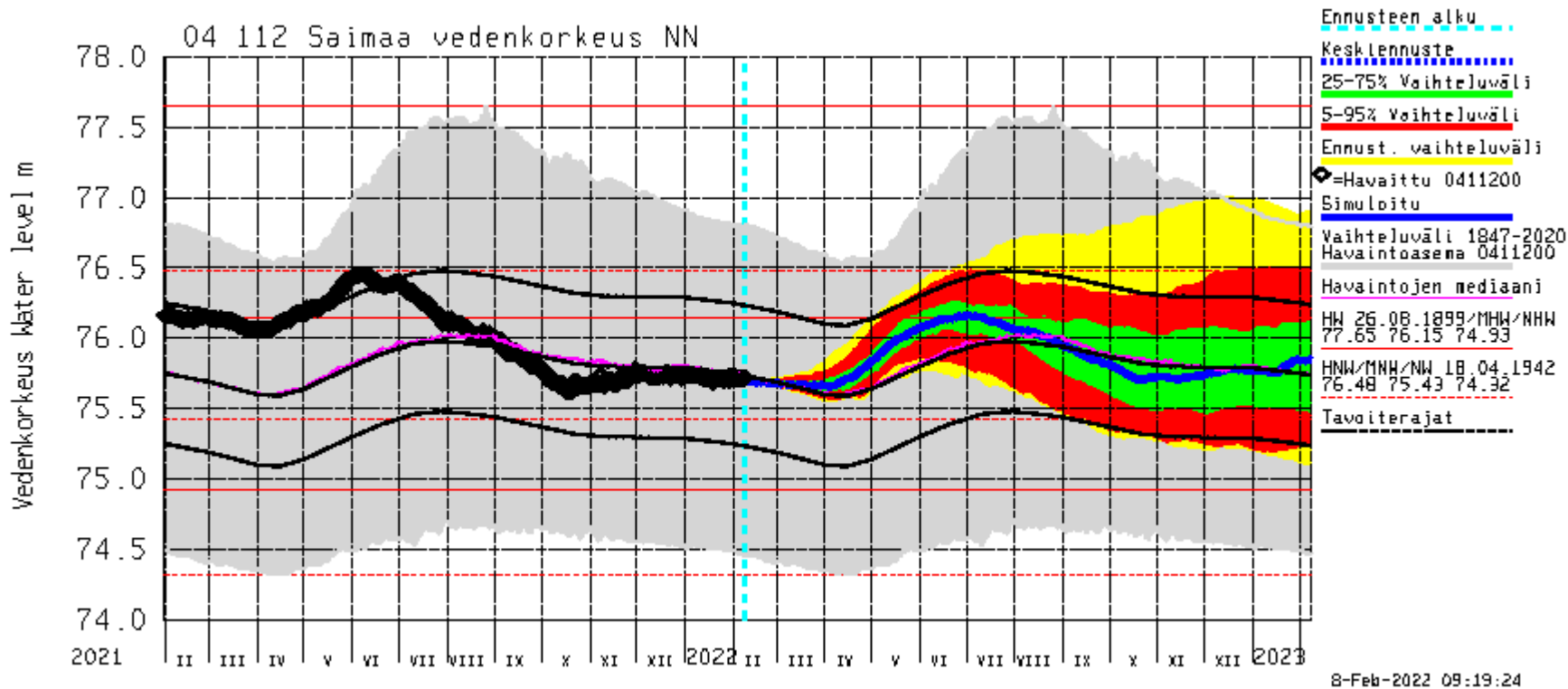
04 112 Saimaa Kuukausisadanta / Monthly precipitation

2022-02-08 14:53:05 EET

Saimaan vesitilanne 13.1.2022

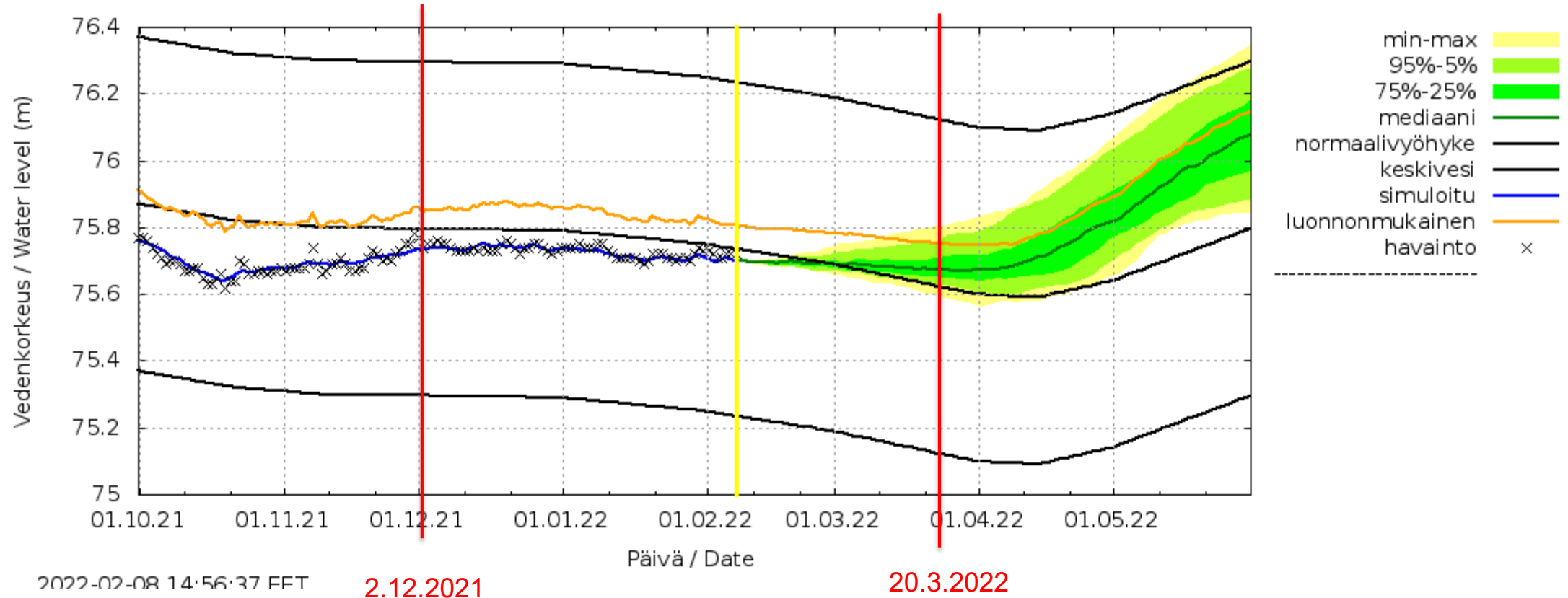
- Vedenkorkeus 8.2. NN+ 75,72 m, mikä lähellä ajankohdan keskimääräistä (- 2 cm)
- Vedenkorkeuden muutos joulu-tammikuussa vähäistä
- Vedenkorkeus tammi-helmikuulle tyypilliseen tapaan hitaassa laskussa
- Juoksutus 570 m³/s

Julkiset ennusteet: <http://www2.ymparisto.fi/i2/04/I041121001y/wqfi.html>

Saimaan vedenkorkeusennuste pesimäkaudelle 2022

04 112 Saimaa Vedenkorkeus / Water level

- Keskiennusteen mukaan vedenkorkeus laskee tarkastelujaksolla vähemmän kuin 10 cm
- Juoksumäärät suhteellisen pieniä, mikä pienentää osaltaan nopean laskun riskiä